

การใช้กระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
Using of academic and curriculum administration processes and the 3-legged chair based on the 4S2T to improve the educational quality of the Office of Prachuap Khiri Khan Primary Education Service Area 1

ไพรัช มณีโชติ*

Pairath Maneechote

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, ประจวบคีรีขันธ์ 77000

The Office of Prachuap Khiri Khan Primary Education Service Area 1, Prachuap Khiri Khan, 77000 Thailand

Corresponding Author E-mail: chuap16@gmail.com

(Received: March 9, 2020; Revised: March 22, 2020; Accepted, March 29, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T สำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และศึกษาผลที่เกิดขึ้น ดำเนินงานเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 2 พัฒนาการบริหารแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T ระยะที่ 3 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 4 ศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: การบริหารคุณภาพการศึกษา, การบริหารวิชาการ, การบริหารหลักสูตร

Abstract

The objectives of this study were to develop an academic and curriculum administration processes and the 3-legged chair based on the 4S2T to improve the educational quality of the Office of Prachuap Khiri Khan Primary Education Service Area 1, and study the results after implementing the processes. Conducting the research methodology with 4 steps. The result founded that an academic and curriculum administration processes and the 3-legged chair based on the 4S2T improved the educational quality of the Office of Prachuap Khiri Khan Primary Education Service Area 1 according the criteria.

Keywords: Educational quality administration, Academic administration, Curriculum administration

ความเป็นมา

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 พบว่า ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนเฉลี่ย 5 วิชาหลักในภาพรวมและแต่ละรายวิชา แต่ละระดับชั้นยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 45 และยังไม่อยู่ 10 ลำดับแรกของ 183 เขตพื้นที่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ จากการสอบถามกำกับ ติดตาม การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดคุณธรรมด้านวินัย และจากการสำรวจข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นตรงกันว่าหากนักเรียนมีวินัยจะทำให้การพัฒนาคุณธรรมด้านอื่นๆ ดีไปด้วย และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นเพราะฉะนั้นคุณธรรมที่สำคัญที่ต้องพัฒนาคือ ความมีวินัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กาญจนา พ่วงจิตต์, 2550 : 136) ที่ว่าถ้าคนที่อยู่ร่วมกันมีวินัยจะทำให้สังคมสงบสุขและมีความสุขเจริญก้าวหน้า ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองจะทำให้ให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและไม่ก่อความวุ่นวายในโรงเรียน โรงเรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้ สถาพร สู้สุข (2554 : 95-97) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของ

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับสูงมีการกำกับตนเองด้านความมีวินัยมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางและระดับต่ำ

จากเหตุผลและความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาซึ่งเป็นผู้บริหารการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษานี้ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเข้มแข็งจริงจังจึงได้พัฒนากระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่ขึ้นโดยประยุกต์ใช้แนวคิดรูปแบบการพัฒนางานองค์การสู่ความเป็นเลิศ (7s) ของแม็กคินเซย์ (Mc Kinsey) ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นโดยนายทอม พีเตอร์ และนายโรเบิร์ต วอเตอร์แมน (Tom Peters and Robert Waterman) ในช่วงปี 1980 เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์การให้มีคุณภาพ จัดหน่วยงานและกระบวนการที่จำเป็น กำหนดวิธีการที่ดีที่สุดที่จะใช้กลยุทธ์นำเสนอ และสามารถนำไปใช้ป็นองค์ประกอบของทีมงานหรือโครงการให้มีประสิทธิผลและน้อมนำศาสตร์พระราชามิติ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ของประเทศ ผสมผสานกับแนวคิดการบริหารงานของผู้ศึกษาที่เรียกว่ารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4S2T มาประยุกต์กำหนดเป็นการบริหารงานแบบเก้าอี้ 3 ขา (3-Legged Stool) เป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการ

ขับเคลื่อนของทีมงาน 3 ทีม ที่มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ภายใต้เป้าหมายในการทำงานเดียวกัน เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งประกอบไปด้วยทีมงาน 3 ทีม ได้แก่ 1) ทีมอำนวยการ (Administer Team) ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่มและศึกษานิเทศก์ 2) ทีมปฏิบัติ (Active Team) ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศึกษานิเทศก์ 3) ทีมนิเทศติดตามช่วยเหลือ (Supervision Team) ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ นายกสมาคมครูและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 อำเภอประธานศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 19 ศูนย์ ซึ่งแต่ละทีมจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปภายใต้เป้าหมายในการทำงานเดียวกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบแก้อี 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2. เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการและหลักสูตรแบบแก้อี 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2. กลุ่มเป้าหมายในการใช้นวัตกรรม ได้แก่

2.1 กลุ่มเป้าหมายด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3,024 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมายด้านผลการพัฒนาคุณธรรมของดำนวินัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 19,143 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ กระบวนการบริหารแบบแก้อี 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T

3.2 ตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของนวัตกรรม คือ คุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

เขต 1 ได้แก่ 1) ผลการทดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) 2) คุณธรรมของ
นักเรียน ด้านความมีวินัย

4. ช่วงระยะเวลาในการใช้นวัตกรรม คือ
ปีการศึกษา 2560 – ปีการศึกษา 2561

ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

การใช้กระบวนการบริหารแบบเก้าอี้
3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ครั้งนี้ มีการ
ดำเนินงานเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและ
กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) และการสัมภาษณ์ (Interview)
และกำหนดร่างกระบวนการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา

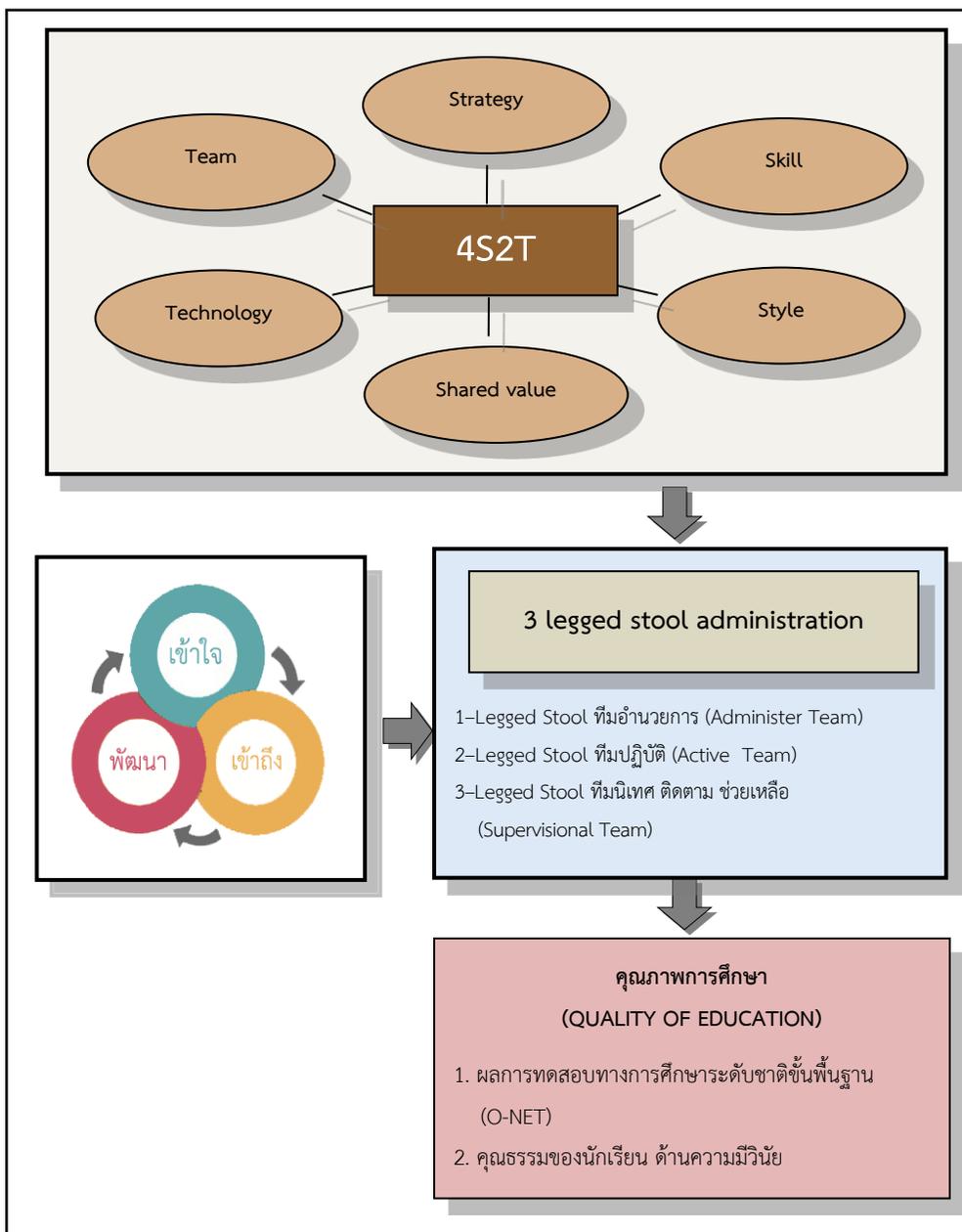
ระยะที่ 2 พัฒนาระบบการบริหาร
แบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
โดยสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้วย
กระบวนการบริหารแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด
4S2T และติดตามผลการดำเนินงานการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

ระยะที่ 4 ศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้วยกระบวนการ
บริหารแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T โดยใช้
การสะท้อนคิดและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล
สำคัญ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประกอบด้วย
4S2T ได้แก่ S1 – กลยุทธ์ (Strategy) S2 - ทักษะ
(Skill) S3 - รูปแบบ (Style) S4 – ค่านิยมร่วม
(Share Value) T1 - เทคโนโลยี (Technology)
T2 - ทีม (Team) ทั้งนี้ ได้นำศาสตร์พระราชา
โดยมิตี “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งเป็นหนึ่งใน
หลักการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทาน
เพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ของประเทศ
ผสมผสานกับแนวคิดการบริหารงานของผู้ศึกษา
ทำให้ผู้ศึกษาเกิดแนวคิดการบริหารงาน ที่เรียกว่า
“การบริหารงานแบบเก้าอี้ 3 ขา (3-Legged
Stool)” ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาโดยการขับเคลื่อนของทีมงาน
3 ทีม ที่มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันภายใต้
เป้าหมายในการทำงานเดียวกัน เพื่อให้เกิด
สัมฤทธิ์ผลด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 กำหนดชื่อเฉพาะว่า
“กระบวนการบริหารแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด
4S2T” รายละเอียดดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 การบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T

องค์ประกอบของแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4S2T มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. Strategy (S) กลยุทธ์ หมายถึง แผนการหรือวิธีการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย

2. Skill (S) ทักษะ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และสถานศึกษา ในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างลึกซึ้ง

3. Style (S) รูปแบบการบริหารจัดการ หมายถึง แบบแผน พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่

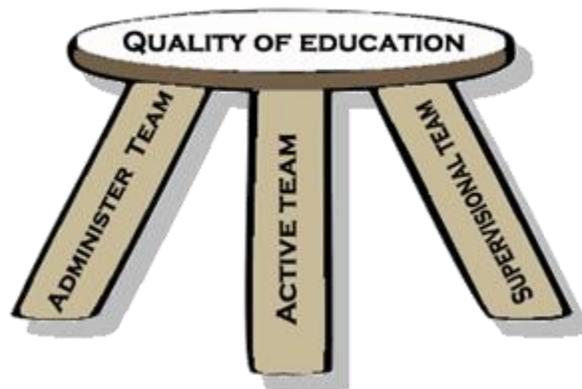
4. Shared Value (S) ค่านิยมร่วม หมายถึง ความเชื่อที่มีร่วมกันของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. Technology (T) เทคโนโลยี หมายถึง เครื่องมือที่นำมาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เช่น การสื่อสารทาง Application line, Facebook, VDO Conference เป็นต้น

6. Team (T) ทีม หมายถึง การร่วมกันทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และสถานศึกษา เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

กระบวนการบริหารงานแบบเก้าอี้ 3 ขา (3-Legged Stool)

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้วยการบริหารงานแบบเก้าอี้ 3 ขา เป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการขับเคลื่อนของทีมงาน 3 ทีม ที่มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป ภายใต้เป้าหมายในการทำงานเดียวกัน เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ภาพประกอบ 2 กระบวนการบริหารงานแบบเก้าอี้ 3 ขา (3 – Legged Stool)

กระบวนการบริหารงานแบบเก้าอี้ 3 ขา (3-Legged Stool) ประกอบด้วย

1. 1-Legged Stool ทีมอำนวยการ (Administer Team) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่ม และศึกษานิเทศก์

2. 2-Legged Stool ทีมปฏิบัติ (Active Team) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษานิเทศก์

3. 3-Legged Stool ทีมนิเทศ ติดตามช่วยเหลือ (Supervisional Team) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ นายกสมาคมครูและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 อำเภอ ประธานศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 19 ศูนย์

ในการดำเนินงานที่มอำนวยการ ทีมปฏิบัติ และทีมนิเทศ ติดตามช่วยเหลือ ได้น้อมนำแนวทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพรหมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ในมิตติ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาเป็นแนวในการดำเนินงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1 – Legged Stool ทีมอำนวยการ (Administer Team) ทีมอำนวยการเป็นคณะบุคคลในการวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ กำหนดเป้าหมาย และร่างกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเป้าหมาย วางแผนและร่างกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีบุคลากรในทีม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่มและศึกษานิเทศก์

2 – Legged Stool ทีมปฏิบัติ (Active Team) ทีมปฏิบัติเป็นคณะบุคคลที่ขับเคลื่อนแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในโรงเรียนและนักเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศึกษานิเทศก์

3 – Legged Stool ทีมนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ (Supervisional Team) ทีมนิเทศติดตาม ช่วยเหลือ เป็นคณะบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เข้าไปนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือโรงเรียนในอำเภอที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นโรงเรียนในอำเภอเดียวกับทีมนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือปฏิบัติงานอยู่ ทีมนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือนี้จึงเป็นทีมงานที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในบริบทของโรงเรียน และสามารถช่วยเหลือโรงเรียนเมื่อเกิดปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือได้ทัน่วงที มีวัตถุประสงค์ เพื่อนิเทศติดตาม ช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาานิเทศก์ นายกสมาคมครูและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 อำเภอ ประธานศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 19 ศูนย์

ผลการใช้กระบวนการบริหารวิชาการ และหลักสูตรแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T

ผลการใช้กระบวนการบริหารวิชาการ และหลักสูตรแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีรายละเอียด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการติดตามผลระหว่างการทำดำเนินงานกระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบเก้าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ด้านการยกระดับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และด้านการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ด้านความมีวินัยพบว่าทุกระดับมีการดำเนินงานในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่สร้างความตระหนักให้บุคลากรของโรงเรียนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำหรับด้านการยกระดับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และด้านการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ด้านความมีวินัยมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนสร้างความตระหนักให้บุคลากรของโรงเรียนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นระยะต่อเนื่อง

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ผลการดำเนินการพบว่า ลำดับที่การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เทียบระดับประเทศ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ลำดับที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีลำดับที่พัฒนาการที่ดีขึ้นจากลำดับที่ 15 ของประเทศพัฒนาขึ้นเป็นลำดับที่ 9 ของประเทศซึ่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 5.35 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 4.88 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 3.20 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 0.64 เมื่อรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 3.52 ซึ่งบรรลุผลตามเป้าหมายทุกรายวิชา

ลำดับที่การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 182 เขตทั่วประเทศ มีลำดับที่พัฒนาการที่ดีขึ้นจากลำดับที่ 22 ของประเทศพัฒนาขึ้นเป็นลำดับที่ 10 ของประเทศซึ่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ลำดับที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีลำดับที่พัฒนาการที่ดีขึ้นจากลำดับที่ 5 ของประเทศพัฒนาขึ้นเป็นลำดับที่ 2 ของประเทศซึ่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 1.80 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 0.98 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ต่ำกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 2.77 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาต่ำกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 0.31 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่ำกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 4.10 เมื่อรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 0.88 บรรลุผลตามเป้าหมาย 2 รายวิชา

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนด้านความมีวินัย

ผลการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนด้านการมีวินัยของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า จากนักเรียนทั้งหมด 19,143 คน มีผลการประเมินคุณธรรมด้านการมีวินัยส่วนใหญ่ อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม จำนวน 10,982 คน คิดเป็นร้อยละ 57.37 ระดับดี จำนวน 6,590 คน คิดเป็นร้อยละ 34.43 ระดับผ่านจำนวน 1,364

คิดเป็นร้อยละ 7.13 และไม่ผ่าน จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 1.08 ซึ่งมีนักเรียนที่มีวินัยในระดับคุณภาพ ดี ถึงดีเยี่ยม ร้อยละ 91.80 สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการสะท้อนคิดของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับผลการใช้กระบวนการบริหารแบบเก๊าอี้ 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านคุณธรรมของนักเรียน ด้านความมีวินัย การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ด้านความมีวินัยให้เกิดผลเชิงประจักษ์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีด้านโรงเรียนคุณธรรม หรือโรงเรียนคุณธรรมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสะท้อนคิดตามขั้นตอนการดำเนินงานของการบริหารงานแบบเก๊าอี้ 3 ขา ซึ่งมีผลการสะท้อนคิดปรากฏดังนี้

การดำเนินงานขั้นเข้าใจ

ผู้อำนวยการสถานศึกษาหลังจากรับฟังนโยบาย “ทุกคนต้องมีวินัย” จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทุกโรงเรียนน่านโยบายมาแจ้งให้ครูทุกคนทราบ

“ผอ.เขตแจ้งนโยบายเรื่องวินัยถูกใจผมมาก
ผมก็กลับมาประชุมครูเลย”

(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ 9 ตุลาคม 2561)

“เรื่องนี้มีความสำคัญ แกรมตรงกับที่เขตอบอก
เข้าทางพอดีเลย”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค 6 ตุลาคม 2561)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการสร้าง
ความตระหนักให้เกิดกับคณะครู บุคลากร และ
นักเรียนในโรงเรียนโดยให้ครูประจำชั้นสำรวจ
พฤติกรรมนักเรียนในชั้นตนเองที่เป็นปัญหา
วิเคราะห์สาเหตุและจัดลำดับความสำคัญ ในส่วน
ของนักเรียน ครูประจำชั้นให้นักเรียนทุกคน
ช่วยกันวิเคราะห์สภาพปัญหาพฤติกรรมของ
ตนเองและเพื่อนนักเรียนในชั้นเรียนและจัดลำดับ
ความสำคัญจัดกิจกรรมให้นักเรียนวิเคราะห์
ตนเองให้เห็นจุดบกพร่อง เช่น ดู VDO พฤติกรรม
ที่มีและไม่มีความดี คุณละคุณธรรม เพื่อให้ นักเรียน
เกิดความตระหนักถึงผลกระทบของพฤติกรรม
ไม่มีวินัยที่ส่งผลต่อตนเองและโรงเรียน

“เรื่องวินัยต้องให้เด็ก ตัวครูตระหนักจากข้างใน
เราไปบังคับเขาทำ เขาทำได้นานเดี๋ยวก็กลับไปแบบเดิม
ต้องให้เขาทำมาจากตัวเอง ถึงจะได้ผล”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 8 ตุลาคม 2561)

“เรื่องวินัย มันสอน มันบังคับกันไม่ได้นะ
เด็กๆต้องรู้คุณค่าก่อนแล้วปฏิบัติเอง”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค 6 ตุลาคม 2561)

“ครูก็สำคัญนะ เด็กๆ เขาดูครู เวลาประชุมครู พี่യാครูเสมอ
ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

การดำเนินงานขั้นเข้าถึง

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ประชุมคณะครู
วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ร่วมกันออกแบบ

วางแผนทางแก้ไขปัญหา จัดลำดับความสำคัญว่าวิธีใดจะเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนที่สุด

“เรื่องวินัยทำคนเดียวไม่ได้หรอก ครูทุกคน ผู้ปกครองทุกคนต้องช่วยกัน ช่วยกันหาทางออก”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ 9 ตุลาคม 2561)

“โรงเรียนมีปัญหาวินัยหลายด้าน ก็จะทำทีละเรื่อง เริ่มจากที่มีปัญหามากๆ ก่อน แรกไปทีละเรื่อง
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ 6 ตุลาคม 2561)

หลังจากนั้นทุกโรงเรียนจะกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและส่งครูผู้รับผิดชอบเข้ารับการอบรมและกลับมาขยายผลความรู้กับคณะครูท่านอื่นๆ เพื่อเป็นทีมงานในการดำเนินงาน

“ผมส่งครูเข้าอบรมโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อให้ครูมาขยายผลกับนักเรียน ผมใช้สภานักเรียน หัวหน้าห้องทุกห้อง ให้แต่ละห้องทำโครงการคุณธรรม ห้องละ 1 เรื่อง จากนั้นเอาเรื่องที่เหมือนกันมาทำเป็นของโรงเรียนได้ 3 เรื่อง จนกลายเป็นอัตลักษณ์โรงเรียน มารยาทดี มีวินัย ใฝ่พอเพียง”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ 6 ตุลาคม 2561)

การดำเนินงานขั้นพัฒนา

ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู นักเรียนร่วมกันดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือนวัตกรรมที่ทุกฝ่ายช่วยกันออกแบบเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนด้านความมีวินัย ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันตามสภาพบริบทของโรงเรียนนั้น ยกตัวอย่างเช่น

“จากการวิเคราะห์ SWOT จุดแข็งของโรงเรียนเราคือการจัดกิจกรรมลูกเสือ ที่เลียบอบเอาจุดแข็งของโรงเรียนมาปรับเป็นกิจกรรมพัฒนาวินัย โดยใช้ชื่อโครงการว่า การพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัยโดยการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาโดยมิติ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในส่วนของมิติพัฒนาที่นำขบวนการลูกเสือมาพัฒนา

คุณธรรมด้านวินัย โดยจัด 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านกายภาพ กิจกรรมกฎของห้องคือกฎของเรา กิจกรรมระเบียบแถว กิจกรรมระบบหมู่ กิจกรรมวินัยจากเครื่องแบบ กิจกรรมทำดีที่สุด”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ 8 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้ ยังมีโครงการก้าวอย่างทางสี่รู้ โครงการสี่ประสานพัฒนางานคุณธรรม โครงการพัฒนาคุณธรรมสร้างสรรค์เด็กดีด้วยกระบวนการ PLC โครงการพี่ชวนน้องเข้าวัด โครงการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาคุณลักษณะด้านวินัยโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

“กิจกรรมที่เอามาพัฒนาวินัย ต้องเป็นกิจกรรมใกล้ๆตัวเขา อย่าคิดกิจกรรมให้ยาก เอาที่เขาเอามาใช้ในชีวิตประจำวันได้เลย มันก็จะง่าย และเขาก็จะไม่รู้สึกว่าเป็นภาระหรือโดนบังคับด้วย”
(การสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาคุณธรรมโรงเรียน ณ 8 ตุลาคม 2561)

“พัฒนาวินัยไม่ใช่เรื่องทำกันวันสองวัน ต้องใจเย็นๆ ค่อยๆปรับกันไป เดือนนี้ได้เท่านี้ เดือนหน้าได้เพิ่มอีกหน่อย เดือนนั้นเพิ่มอีกนิดก็โอเคแล้ว”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ 9 ตุลาคม 2561)

การกำกับ ติดตามทุกโรงเรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะผู้กำกับ ติดตามการดำเนินงานด้วยตนเอง ซึ่งการนิเทศส่วนใหญ่เป็นการนิเทศกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ ใช้การพบปะพูดคุยการสังเกตการณ์จัดกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน หากพบข้อบกพร่องเรื่องใดจะประชุม คณะครูหรือผู้เกี่ยวข้องปรับกระบวนการให้รัดกุมยิ่งขึ้น

“แต่เดิมที่ผมจัด ผมจะไม่เต็มสี่จะปล่อยให้มันจาง (กล่าวถึงเส้นทางที่ทาให้เด็กเดินตามเป็นระเบียบ)

เพราะเมื่อสีจางแล้วเขายังเดินเป็นแถวได้ แสดงว่าเขามีวินัยแล้ว”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ก 6 ตุลาคม 2561)

“ให้ครูไปถามว่าเวลาเด็กอยู่ที่บ้านเด็กเป็นยังไงแล้วมาเราให้ผมฟัง”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ฉ 9 ตุลาคม 2561)

“เยี่ยมบ้าน ผมก็ไปถึงบ้าน”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 6 ตุลาคม 2561)

“ครูต้องปากเปียกปากแฉะ คอยเตือนทุกเรื่อง ก็หวังว่าเด็กจะดีขึ้น”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค 6 ตุลาคม 2561)

การประเมินผลทุกโรงเรียนใช้แบบประเมิน “ทุกคนต้องมีวินัย” ในการสังเกตและประเมินพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งการประเมินประเมินโดยครูประจำชั้น หัวหน้าห้อง หรือสภานักเรียนช่วงเวลาในการประเมินจะประเมินทุกเดือนและสรุปผลช่วงท้ายภาคเรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา หลายท่านได้กล่าวถึงการประเมินผลดังนี้

“ก็ดูจากที่ได้ประพฤติตัวออกมาว่ามีวินัยหรือยัง”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค 6 ตุลาคม 2561)

“พี่ให้ครูประเมินเด็กเรื่องการวางรองเท้า ประเมินก่อนว่าเป็นอย่างไร พอเสร็จก็ประเมินอีก เด็กมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ มีวินัยเพิ่มขึ้น”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา จ 7 ตุลาคม 2561)

“ก็ให้ครูประจำชั้นสอบถามจากผู้ปกครองด้วยว่า
ที่เด็กที่มีวินัยแค่ไหน”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

ผลที่เกิดกับผู้เรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน

นักเรียนมีพฤติกรรมมีระเบียบวินัยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา

จิตอาสา เป็นต้น ครูเป็นแบบอย่างที่ดีครูมีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น มีความรับผิดชอบในหน้าที่

“นักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 มีวินัยเพิ่มมากขึ้น แน่นนอน”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา จ 7 ตุลาคม 2561)

“ครูทำตัวดีให้เด็กดู”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

“ครูเขามีการไหว้กัน เด็กเห็นเด็กก็ทำตาม”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 6 ตุลาคม 2561)

“ที่นี่ครูมาแต่เช้านะ นักเรียนก็มาก่อนเคารพธงชาติทุกวัน”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

“ผมก็ไม่จะพูดอะไร มาเข้าไปให้เขาเห็น เขาก็มากันเช้า กลั้วผมเหงามั่ง”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 6 ตุลาคม 2561)

โรงเรียนได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ

“ที่สนับสนุนเต็มที่เลยนะที่ขอเห็นเด็กมีวินัย”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค 6 ตุลาคม 2561)

“ถ้าพูดถึงวินัย ใครๆ ก็นึกถึงโรงเรียนนี่”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

“ผู้ปกครองเขาชอบนะ คนชายของก็ชอบ เขาว่า โรงเรียนอื่นไม่เป็น โรงเรียน ผม อะเป็น”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 6 ตุลาคม 2561)

ปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ด้านความมีวินัย ประสบความสำเร็จ เพราะ บุคลากรจากทุกฝ่ายทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน วัด เห็นความสำคัญ มีความตระหนัก มีความมุ่งมั่น

มีความตั้งใจจริงในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนด้านความมีวินัย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ประสานความร่วมมือเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนอย่างแท้จริงดังที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาหลายๆ คนกล่าวว่า

“ก่อนจะไปพัฒนาใคร ตัวครูเอง หรือตัวตัวเองต้องทำตัวเองให้มีวินัยก่อน เพราะเด็กเขาดูเรา ครูเขาดูเรา”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

“ผู้ปกครองให้ความร่วมมือทุกอย่าง มีมาเล่าพฤติกรรมนักเรียนที่บ้านให้ฟังด้วยนะว่าดีขึ้น เขาก็ช่วยเรากำกับดูแลในส่วนที่บ้านอีกทางหนึ่ง”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา จ 7 ตุลาคม 2561)

“กรรมการเป็นกระบอกเสียงให้กับโรงเรียน บอกผู้ปกครองให้ส่งเสริมวินัยเด็กที่บ้าน”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

“ผู้อำนวยการสถานศึกษาไปประชุมกับผู้ปกครอง ขอความร่วมมือให้เห็นย้ำพฤติกรรมที่บ้าน ส่วนที่โรงเรียนจะเป็นหน้าที่ของครูเอง”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 8 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนยังให้แนวคิดเพื่อการพัฒนาว่าหากจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านคุณธรรมการมีวินัยของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมมากยิ่งขึ้นคือ ความมีวินัยต้องเริ่มจากการสร้างความตระหนักให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครูนักเรียน นำไปสู่ความร่วมมือกันในการวางแผนดำเนินงานตามนวัตกรรมของแต่ละสถานศึกษา

“ทุกโรงเรียนต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า สาเหตุพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่มีวินัย เกิดจากสาเหตุปัญหาอะไร ซึ่งการวิเคราะห์ครู นักเรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องช่วยกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากความไม่มีวินัย”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 8 ตุลาคม 2561)

“ทุกโรงเรียนต้องเข้าใจสภาพปัญหาพฤติกรรมความไม่มีวินัยของนักเรียนในโรงเรียนตนเอง ว่ามีปัญหอะไร หาสาเหตุหาวิธีการแก้ไข ซึ่งการแก้ไข ควรให้นักเรียนช่วยกันคิดเอง พอเขาคิดเอง เขาก็ทำสิ่งที่เขาคิด”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ง 7 ตุลาคม 2561)

“การวางแผนแก้ไขปัญหา ใช้วิธีการที่ง่าย ไม่ยาก ไม่ทำให้ครูรู้สึกว่าเป็นภาระ ไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ายาก ไม่เป็นการบังคับนักเรียนเกินไป”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 8 ตุลาคม 2561)

รวมทั้งควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการพัฒนาคุณธรรมให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียน และมีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

“การดำเนินงานผู้อำนวยการสถานศึกษามีการรับรู้เรื่องคุณธรรม ด้านการมีวินัยก่อน แล้วนำครูไปอบรมหรือดูงานในการพัฒนาเพิ่มเติมต่อไป”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ฉ 9 ตุลาคม 2561)

“ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการขยายผลและนำไปใช้กับนักเรียน โดยกำกับติดตามการทำงานของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ดูแลและแนะนำนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ก 6 ตุลาคม 2561)

“ต้องมีการนิเทศติดตามจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อย่างสม่ำเสมอ หากพบจุดบกพร่องให้รีบแก้ไขปัญหาดังที่”
(การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข 6 ตุลาคม 2561)

อภิปรายผลการวิจัย

จุดเด่นของกระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบก้าวที่ 3 ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประการหนึ่งคือ การใช้แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4S2T มุ่งองค์ประกอบ ได้แก่

Strategy (S) กลยุทธ์ หมายถึง แผนการหรือวิธีการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์กำหนดไว้ เป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย Skill (S) ทักษะ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา Style (S) รูปแบบการบริหารจัดการ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่ Shared Value (S) ค่านิยมร่วม หมายถึง ความเชื่อที่มีร่วมกันของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและใช้เป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา Technology (T) เทคโนโลยี หมายถึง เครื่องมือที่นำมาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น การสื่อสารทาง Application line, Facebook, VDO Conference เป็นต้น และ Team (T) ทีม หมายถึง การร่วมกันทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารวิชาการและหลักสูตรให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการในลักษณะของเครือข่ายทางการบริหารและวิชาการ สอดคล้องกับจำนงแจ่มจันทรวงษ์ (2553) ที่ได้ทำวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วพบว่าคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา มีพัฒนาการที่สูงขึ้นและเป็นกระบวนการ

ที่ดำเนินการทั้งองค์กรตามแนวคิดการพัฒนาทั้งองค์กร ดังที่ ดาวรุ่ง รัตนวัน (2552) ได้ทำการศึกษา การบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วทำให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพที่ดั้นนหากทำพร้อมกันทั้งองค์กรจะทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการวิจัยของ สมเกียรติ ชิดไธสง (2553) ที่ศึกษากระบวนการ คุณภาพทั่วทั้งองค์กรสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแล้วพบว่าระบบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดคุณภาพ การศึกษาด้านต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยของ พัชรินทร์ จันทาพูน (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการ พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก แล้วทำให้เห็นว่า เครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่นเดียวกันกับการวิจัยของ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

นอกจากนี้ยังใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมคุณภาพ การศึกษา ในระหว่างที่ใช้กระบวนการบริหาร วิชาการและหลักสูตรแบบเก่าอีก 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สอดคล้องกับวัชรีย์ เทพพุทธางกูร (2554) ที่ได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแล้ว ทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญ

ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของชมแข พงษ์เจริญ (2542) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ที่ทำให้เห็นว่าการศึกษา ร่วมของผู้ปกครองและชุมชนส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษา และทวิ วาจาสต์ย (2555) ที่ทำการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในโรงเรียนขนาดเล็ก แล้วทำให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อีกทั้งผลการวิจัยของ สาโรจน์ เทียนใส (2552) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียนของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ และพบว่าการดำเนินการทางวิชาการควรให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งจะทำการดำเนินการบริหารวิชาการและการบริหารหลักสูตรส่งผลต่อคุณภาพด้านต่างๆ ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำกระบวนการบริหารวิชาการ และหลักสูตรแบบแก้อี 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรปรับเทคนิควิธีการให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

2. ในระหว่างการทำเนิกรตามกระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบแก้อี 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น จำเป็นที่จะต้องมีการกำกับติดตาม ประเมินผล และนำมาปรับปรุงการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการน้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ” “เข้าถึง” และ “พัฒนา” ไปใช้ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีการบริหารวิชาการและหลักสูตรอื่นๆ แล้วศึกษาว่าหลักการทรงงานดังกล่าวมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพหลักสูตรและคุณภาพการศึกษาอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการวงกว้าง ในการที่จะนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ” “เข้าถึง” และ “พัฒนา” ไปปรับใช้สำหรับการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

2. ควรมีการวิจัยถึงการนำกระบวนการบริหารวิชาการและหลักสูตรแบบแก้อี 3 ขา ตามแนวคิด 4S2T เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในด้านอื่นๆ เช่น คุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) หรือสมรรถนะผู้เรียน โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการคิด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา พวงจิตต์. (2550). การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน : พหุกรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำนง แจ่มจันทรวงษ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดาวรุ่ง รัตวัน. (2552). การศึกษาการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวี วาจาสัตย์. (2555). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในโรงเรียนขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชรินทร์ จันทาพูน. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชร เทพพุทธางกูร. (2554). การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาพร สู้สุข. (2554). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ ชิดไธสง. (2553). การพัฒนาระบบบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำโรจน์ เทียนใส. (2552). การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียนของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.